

EINO LEINO

AJAN AALLOILTA

PORVOOSSA, WERNER SÖDERSTRÖM

HINTA 1: 75.

EINO LEINO

EINO LEINO

AJAN AALLOILTA

AJAN AALLOILTA

PORVOOSA
WERNER SÖDERSTRÖM

ALAN LALLOTTA

ALAN LALLOTTA

ALAN LALLOTTA

ALAN LALLOTTA

ALAN LALLOTTA

ALAN LALLOTTA

EINO LEINO

Päivän poika
AJAN AALLOILTA

PORVOOSSA
WERNER SÖDERSTRÖM

EINO LEINO

AJAN AALLOILTA

PORVOOSSA
WERNER SÖDERSTRÖMIN KIRJAPAINOSSA
1899

Päivän poika.

Oi, kuulkatte, kuinka se sykkäilee
tämä maa ja sen musta multa!

Oi, kuulkatte ääntä, mi kuiskailee
joka pellolta perkatulta!

Se ääni on suuri ja kaunis ja pyhä,
se ääni on kansamme kalleus yhä,
se kutsuvi työhön ja taistelohon
ja kauvan jo kutsunut on.

Se on kansamme voima, mi kaikki voi,
kun suru oli leipänä Suomen,
se on kansamme henki, mi kaikki loi,
kun luotihin Suomen huomen;
se liikkuvi laineilla tuhanten vetten,
se kaikuvi kielistä kanteletten,
se lehdossa helkkää, se laaksossa soi,
sitä laps emon maidossa joi.

Se hetkeksi kohota pinnalta maan
voi kylmiä ilmoja pakoon,
mut siellä se voimia kokoo vaan
ja siellä se kasvaa ja sakoo,
ja kun sen on aika, se Ukkona soi pi
ja sateena, tuulena tulla se voipi
ja lakaista laaksot ja virrat ja maan.
Koska, koska sen nähdä mä saan?

Koska saan minä nähdä Suomi tänään
yheks, suureksi yhdistäyvä?
Koska uskonsa voimalla nuorten mä nään
ajan aaltoja astuen käyvän?
Koska nään minä nousevan kansani rinnan,
lapset yhdessä leikkivän töllin ja linnan,
koska nään minä saapuvan sankarin sen,
josta unta mä uinailen?

Kun tyhmyys ja raakuus raukaksi maan,
niin häntä, häntä mä uotin,
ja unelmat muut jos ne murtui vaan,
niin häneen, häneen mä luotin,
olen uottanut häntä mä päivää ja yötä
ja paljon niin ollut jo hällä ois työtä,
mut häntä mä uskon ja uinailen
ja lakkaa laulamast' en.

Mut viikot ne vierii ja vuodet ne käy,
yhä kaikki on ennallansa.
Yhä ei minun unteni urhoa näy
ja mieroa kerjää kansa.
Missä viivyt sä mies? Vai oisko se unta,
vai oisko se mennehen talvista lunta,
kun uskon ma Suomeni suuruuteen
ja sen kuntohon, kantelehen?

Ei, ei! Mulla on joku rinnassain,
siell' on eräs ääni, mi puhuu
se uni ett'ei ole unta ain,
vaan kerran se huutaa ja huhuu,
minä tunnen sen suonissa, lihassa ja luissa,
minä kuulen sen tuulessa, ilmassa, puissa,
näen silmissä nuorten sen liekehtivän:
Hän on saapuva, sankari hän!

Hänen nimens' on päivä ja kansan koi
ja hän Suomemme suureksi nostaa;
hän maammonsä mahljat palkita voi
ja taattonsa kohlut kostaa.
Hän saapuva on kuni Väinämö uusi
ja sen laulun on kuuleva koivu ja kuusi
ja Vellamon neiet ja metsä ja maa,
yli aaltojen, aikojen taa.

Mitä meistä! Me kaikki soitamme
vain kannelta katajaista.
Se taide, joka ei hymyile,
se ei ole taivahaista.
Hän soittonsa koivusta soreasta vuolee,
hän riemuten elää ja riemuten kuolee,
häntä kantavi kämmenin kansa ja maa,
hän kukkia antaa ja saa.

Tämä aika on aikoja etsinnän
ja aikoja valmistuksen,
mut suurena silloin kuin saapuvi hän
lyö aika sen lupauksen,
jonk' antoi meille jo taivahan Herra,
kun tänne hän kansamme johdatti kerran
läpi myrskyjen, tundrojen, tuulien,
tuhattjärvien rannoillen.

Oi, kuulkatte, kuinka se sykkäilee
tämä maa ja sen musta multa!
Oi, kuulkatte ääntä, mi kuiskailee
joka pellolta perkatulta!
Oi, nähkää sen kukkivat kummut ja saaret
ja nähkää sen aalloissa taivahan kaaret
ja vierivät virrat ja vehreä maa —
oi, nähkätte syntymämaa!

Se kansa, mi tänne ohjattiin,
se ei ole hukkahan luotu;
se kansa luotu on suurempiin,
kelle kerran on maa tämä suotu;
se luotihin kansaksi kantelon, laulun,
ja kansaksi kauneuden, taltan ja taulun,
ja kansaksi nousevan taitehen sen,
jonka kuulemme kuiskehen.

Vuossata on jällehen vierähtänyt
ja meriltä uusilta tuulee.
Käy ajassa uusia aatteita nyt,
ja kellä on korvat, se kuulee,
se kuulevi puissa mahlojen juoksun,
se tuntevi ilmassa ihanan tuoksun,
mi kevättä kertoo ja ennustaa —
oi, kuuntele syntymämaa!

Oi, kuuntele korvin avoimin
ja aattele täysin aattein,
oi, pukeu paitoihin puhtaihin
ja valmistu juhlavaattein!
Sun koittava, kansa, on sunnuntaisi —
ja koittaa kyllä se kohta jo saisi,
olet tarpeheks kyynelin kylpenyt.
Hymyhuulinen olkosi nyt!

Luo silmäsi laajalti ympäri maan,
katso kauvaksi läntehen, itään!
Katso, maa on vaiti ja odottaa,
aika seisoo ja lippua pitää:
Ken tohtivi temmata vuossadan vaatteen?
ken tohtivi nostaa nousevan aatteen
ja korkeella kantaa ja lennättää?
Nous Suomi! pystyhyn pää!

Nouse Suomi suurena, rynnistäin,
nouse vaaroilta, vaarojen alta,
nouse rannoilta järvien siintävään,
sinä sinisten toivojen valta,
luo päältäsi pienten riitojen riehu
ja kasva ja kansojen lippuna liehu
ja näytä, mit' täällä pienikin voi,
kun suurta se unelmoi!

Näe unta kansojen keväästä
ja auringosta, mi koittaa,
näe unta uusista hyveistä
ja rakkaudesta, mi voittaa,
näe unta, ett' tieto on voima ja pyhä,
mut voimankin yllä on hyvyys yhä
ja valo on valta, mi velvoittaa —
näe unia suuria maa!

Eri lahjoja meille Luojamme soi,
kuka enemmän sai, kuka vähän,
mut kaikki tok' olla hyviä voi
ja yhtyä lempimähän.
Ja muita jos enemp' on yhdelle suotu,
se yksi muiden on iloksi luotu
ja avuksi veljien heikompain.
Ole hyvä, oi kansani ain!

Ole hyvä, älä vastahan ärjäise,
kun orpo pirttihis astuu!
Ole hyvä! Ja hymyllä lohduta se,
kenen silmät kyynelin kastuu!
Ei leivästä yksin vaimene suru,
vaan antaos rikkaasta riemustas muru,
vie joukkohon lastesi leikkiväin!
Oman riemus sa lisää näin.

Se ilo mi kasvavi murheesta,
se yksin on oikea täällä
ja ethän kansani kallis sa
ole kulkenut kukkien päällä,
mut niin jos sa kestät onnesi uuden,
kuin kestit sa murheen ja onnettomuuden,
niin olet sä kansa, mi kaikki voi.
Älä horju, Suomeni oi!

Mut viikot ne vierii ja vuodet ne käy,
yhä kaikki on ennallansa.
Yhä ei minun unteni urhoa näy,
ja mieroa kerjää kansa.
Mut vaikka me vuotamme tuhannen vuotta,
niin vuottanehet me emme ole suotta,
kuin oikein, oikein me vuotamme vaan, —
hän vaikka ei saapuiskaan.

Mut ei! Meillä on joku rinnassa ain,
siell' on eräs ääni, mi puhuu
se uni ett' ei ole unta vain,
vaan kerran se huutaa ja huhuu;
sen tunnemme suonissa, lihassa ja luissa,
se kuuluvi tuudessa, ilmassa, puissa
ja nuorten se silmissä salamoii:
On saapuva Suomi koi.

Kuollut äiti.

Äiti on kuollut,
lapset leipeä anelee,
sammui töllistä lämmin liesi,
hongat raskaasti humisee.

Tyhjä on tölli,
lapset katsovat lattiaan:
Tänne jäädäkö, vaiko mennä
kauvas korpehen kuolemaan?

Ulvovi hukka,
tähdet kirkkaasti kimmeltää.
Ellös katsele kaunis tähti
ihmis-erämaan elämää!

Elämä on synkkä,
saati lapselle torpparin;
rikas vannoo ja rikas pettää,
viepi viimeisen rovonkin.

Tuima on tuuli,
hovinherra vei viljat, puut.
Äiti kylmähän kuoli äsken,
jätti jälkeensä tyhjät suut.

Loppui jo leikki,
lapset toistansa katselee,
lapset päivässä enempi oppii
kuin ennen vuotehen kymmeneen.

Syntysanat. *

Me tiedämme, miksi me yhdyttiin,
kädet liittohon vankkaan luotiin,
me tiedämme, miksi me riemuittiin,
miks huuto se raikkaasti raikui niin,
kun juhlamme maljoa juotiin.

Me tiedämme, mikä se yhtehen
nyt tuonut on vanhat ja nuoret,
mitä kertovat keijuset toiveiden,
me tiedämme voimamme, tunnemme sen
ja seisomme niinkuin vuoret.

Mut sydän jos kellä se sylkähtäis
punan nostaen poskipäille
ja kyynel jos silmähän vierähtäis
ja vieras sen näkis ja kysähtäis,
me vakaasti vastaamme näille:

* Lausuttu ensi kerran Suomen Kaunokirjailijaliiton perustavassa kokouksessa 10 p. lokak. 1897.

Me tahdoimme koota tarmomme,
kevätvoimamme yhtehen kerran,
ja ennen taistoa tahdoimme
me laskea, kuinka on laaja se
ja miehiä minkä on verran.

Me tahdoimme kuulla kaikuvan
oman kielemme korkealla,
Suomen toukohon, toivohon luotettavan,
Suomen voimasta viljoa vuotettavan,
johon pysty ei harmaja halla.

Me olemme lapsia oman maan
ja kansamme kallihin juurta,
se meitä on heijannut helmassaan,
sen luotamme päivähän valkenevaan,
me uskomme Suomea suurta.

Me uskomme Suomemme suuruuteen
yli maiden ja merten muiden,
sen tieteeseen, sen taiteeseen,
sen lauluhun, kuntohon, kantelehen
ja humuun sen honkapuiden.

Sen uskon sen taistossa sankari ties
tulen suihkeena suontensa päissä,
sitä laulavi laps, sitä haastavi mies,
se on pontemme pohja ja leimamme lies,
se on voimamme vastasäissä.

Niin, veikkoset, sepä se yhtehen
nyt tuonut on vanhat ja nuoret,
sitä kertovat keijuset toiveiden,
me tiedämme voimamme, tunnemme sen
ja seisomme niinkuin vuoret.

Henrik Ibsen.

18²⁰/₃ 28—18²⁰/₃ 98.

Aina kun häntä mä aattelen,
niin aattelen suurta vuorta,
min huippu on lunta ja jäätä vaan,
mut juuri nurmea nuorta.

Ja vuori hän onkin, hän sankari on —
ja niitä on Norjassa monta —
mut yhtään ei niin ylpeää,
niin vankkaa, vaappumatonta.

Hän seisovi niinkuin Dovrefjeld
ja katsovi kääpiö-aikaa,
ja kansa se kertovi kammoksuin,
että vuoressa siinä on taikaa.

Se vuori se heimoa hiisien on,
on jättien juurta ja helmaa,
se kutsuvi Alppeja kummikseen
ja serkukseen Sulitelmaa.

Ei aina se vanha Dovrefjeld
ole ollut jäätä ja lunta.
Sen sydän on ollut nuori ja hellä
ja sykkinyt suurta unta.

Se tahtonut nousta on taivaaseen,
mut pilvihin tuskin pääsi,
kun Luoja jo rohkean rankaisi
ja lämpimän lumeksi sääsi.

Nyt lumessa seisovi Dovren ukko,
on seisonut vuosia monta,
niin pitkää, kylmää ja kaameaa,
niin yöllistä, ilotonta.

Elä astu veikaten vuoren luo,
kun aika on ankara tällä,
se puhuvi vaan lumivyöryillä
ja ukkosen jylinällä.

Mut välistä, laaksossa lauletaan,
kun ilta se hämärtäypi,
niin tuolla vanhassa vuoressa
niin kummat kuiskehet käypi.

Ja on kuin lapset ne laulaisi,
suvituulet tuutisi viljaa,
ja on kuin liikkuisi Dovrefjeld, —
taas sitten kaikki on hiljaa.

Ja kansa se laulavi lauluaan
ja laulu on laakson kukka.
Mut lumessa seisovi Dovrefjeld
ja lumessa Dovren on tukka.

Vanki.

Viel' onko se ruoho vihreää
mun koppini ulkopuolla,
oi, vieläkö lainehet sinertää
ja vieläkö lintuset visertää
kuin ennen, kun lauloin tuolla?
Tuo, ihmiset oi, mulle virkkakaa!

Viel' onko se elämä ennallaan
mun koppini ulkopuolla,
viel' onko se elossa onni maan,
sitä vieläkö ihmiset ajaa vaan
kuin ennen, kun ajelin tuolla?
Tuo, ihmiset oi, mulle virkkakaa!

Viel' ovatko nuoret ne nuoria
mun koppini ulkopuolla
ja vieläkö maass' on vuoria
ja tahtooko vielä ne taistella
kuin ennen, kun taistelin tuolla?
Tuo, ihmiset oi, mulle virkkakaa!

Ne vieläkö uskovat, toivovat
mun koppini ulkopuolla
ja vieläkö elää unelmat
ja vieläkö liput ne liehuvat
kuin ennen, kun uneksin tuolla?
Tuo, ihmiset oi, mulle virkkakaa!

Kaikk' onhan se kaunista, kauniimpaa
kuin ennen ulkona tuolla?
Ja vangin tyrmä se valkeaa
ja siintää taivas ja kukkii maa
mun koppini sisäpuolla.
Ja vangin kantelo kajahtaa.

Soi, helise kantele vapauden,
soi heille ulkona tuolla,
punat nosta poskihin nuorien,
sytä uskoa sankarisydänten
unen kaunihin eestä kuolla! —
Jos kaikki vielä on ennallaan.

Mut miksi on kaikki niin hiljaisaa
mun koppini ulkopuolla?
Miks kuule en orhien hirnuntaa?
Vai oliko kaikki se unta vaan?
Niin aika on vangin kuolla —
ja vaieta vangin kanteleen.

Tiedon tultua Z. Topeliuksen kuolemasta.

Läksi lintu kotivaaran alta,
koivu kaatui lahden rantamalta,
jonka alla torpan lapset leikki,
jota kuuli Maija, Liisa, Heikki.

Lintu lauloi kaukomaailmasta,
koivu kuiski kultataivahasta,
töllit avartui ja kuvat kulki,
sydän nuori kaikki sisääns' sulki.

Ken nyt laulaa töllin lapsosille,
ken nyt kuiskii salon kuuleville?
Vaan jos koivu kaatui, lintu lähti,
elää koivun päällä koiton tähti.

Elää ehtootähti armahainen,
tähti ihmisyden ihanainen,
tähti ihanteiden, innostuksen —
elää tähti Zachris Topeliuksen.

Hymni Z. Topeliuksen haudalla.

Nukkuos alla
kukkaisen kunnahan,
nukkuos niinkuin
helmassa äidin armaan.
Helppo on maata
päivätyön tehneen.
Rauha on palkka
raatajan parhain.

Kuolema kulkee,
kaatuvi kukka, puu.
Kansansa helmaan
kaatuvi kansan urho,
Nukkuos jälkeen
päivätyön pitkän,
nukkuos, lämmin
on helma Suomen.

Karl A. Tavastsjerna.

Ylös laulajat nuoren Suomen!
Lasit täyteen ja hiljaisuus!
Karl Augustin maljan me juomme,
me Suomi nuori ja uus.

Ei käyttänyt Väinön hän kieltä,
mut hän oli meidän mies,
ja hän oli mestari meille,
mi leimuta, lempiä ties.

Hän rakasti rantoja niitä,
joilla kehtomme keinunut on.
Hän tunsu Kuusamon tuskat
ja tuntehet Uramon.

Lakit päästä laulajat Suomen!
Lasit täyteen ja hiljaisuus!
Ma pelkään, se kauvemmin kestää
kuin uskovi polvi uus.

Hän oli niin hieno ja lämmin,
hän oli niin meidän mies.
Karl Augustin maljan me juomme.
Hän leimuta, lempiä ties.

✻

Nuorten laulu.

Pois alta nyt heikot ja horjuvat, hei,
nyt vallat on vaeltamassa,
jos kuljeta kultaisin kannuksin ei,
punaviitassa, purppurassa.

Te kuulitte: aateli velvoittaa! —
me uskomme oppia uutta
ja vannomme: nuoruus se velvoittaa,
sillä nuoruus on aateluutta.

Niin kauas kuin aurinko aamuinen
sen kulkevi sankarisarjat,
ja porteilla Pohjolan hallaisen
sen heiluvi ratsujen harjat.

Joka töllissä henkemme heimoa on —
joka kerkässä kevään juuri —
mut aateliskirjamme antanut on
sinitaivahan taatto suuri.

Hän kirjoitti nuorihin rintoihin
tulikirjat ne sähköyvät, soivat,
jotka käskevät aateli-aatteihin,
töille sankarien salamoivat.

Ja se veri, joka poskilla ruskottaa,
joka valmis on vaahtopäihin,
sepä toimihin suurihin velvoittaa,
eturintahan, riehusäihin.

Se soittavi ilmoja soutamahan
pois arkihuolien alta,
se vaativi kaikkea katsomahan
yli kuohujen, korkealta.

Niinpä nouskame kerran, me vartio maan,
me vankat, me vapaat, me nuoret,
pikku pyyteet me heitämme heikoille vaan,
sillä kotkien koti on vuoret.

Niinpä nouskame juhlahan sunnuntain,
suvitaivahan hiljaisuuteen,
maan povesta me nouskame ponnahtain
kuin kukkaset kesähän uuteen.

Ja kohtapa korpi se toukoa tois,
kävis laaksossa laulujen taika —
se nousu mun kansani nousua ois,
ois Suomi sankari-aika.

Matti Myöhänen Gladstonen
haudalla.

Kansat muut jo muistostansa haudan oli heittäneet,
seppeleillä, kukkavöillä kummun pyhän peittäneet,
jonka alla untaan uinuu vuosisadan sankari,
heikon turva, pöyhkän pelko, aatteen urho ankarin.

Oli viikot vierinehet, kulkenehet kesäkuut,
omiss' arkiaskareissaan taasen toimi kansat muut;
liian kauvan olikin jo peijaat suuret kestäneet,
ihanteilla ikuisilla arkitöitä estäneet.

Kansat tarttui toimihinsa. Arki kulki kulkuaan.
Mikä tuumi tullejansa, kuka kauppaliittojaan.
Mutta taivaan rantehilla meri jyskää, salamoj,
siellä ajan sankarille suuret kuolinkellot soi.

Siellä aallot miestä ahmaa, tykit tulta tuiskuttaa,
siellä surman suuret henget punahunnuin huiskuttaa,
siellä voittaa voima yksin, voita aate, armo ei —
siellä saalis taattu, tietty myös on korppikotkillei.

Haiskahtaa jo raadon haju. Herää hukat hiipimään,
hurme lämmin löyhkähtääpi, korpit koittaa siipiään,
liikkumaan saa laivalinnat, asepatjat paukahtaa,
mesikielin, korpinmielin koht' on koko mannermaa.

Silloin kaukaa pohjan päältä haaksi merta halkoilee,
kokan kääten koillisesta pursi pieni palkoilee,
juoksee kautta Juutinrauman, suuntaa saareen Brittien,
astuu rantaan aimo ukko, maalle Matti Myöhänen.

Kuuta kaksi matkaa tätä miettinyt ol' mielessään,
kunnes sai hän lähteneeksi kesken kesäkiireitään,
tahtoi hänkin, vaikka myöhään, päästä urhon peijaisiin,
josta suuret Suomen lehdet kertoi kaunihisti niin.

»Taisin vähän myöhästyä», tuumi ukko tultuaan,
»mut ois mulla muassani pieni seppel Suomenmaan,
senpä sulle Suomen immet valkosormin solmivat;
seppeleess' on Suomen kukat, kanervat ja puolukat.

Terve sulle tervashonka, terve saaren suora puu!
sua muistellessa taasen murheet pienet unhottuu,
unhottuvat kotihuolet enkä muista muuta kuin
sankarin, mi vapautta täytti töin ja saarnas suin.

Saarnas sanaa ihmisyyden, puhui puolta heikkojen,
uskoi elin-unelmahan kaikkein pienten kansojen,
uskoi että pienellekin kaikuu käsky Jumalan:
kasva, kartu, marjat omat kannan iloks maailman!

Pieni vain on pienen onni. Hälle on se suuri vaan,
sit' ei vaihda orjan silkkiin eikä kultaan, kunniaan,
vapaus se köyhällekin kultaa kallihimpi on,
siitä taistella hän tahtoo viime hengenvetohon.

Vapahasti taivaan tuulet hongikoissa hohisee,
vapahasti valtameren aallot aavat kohisee,
vapahasti lintu laulaa, ruoho kasvaa, lehto soi —
ihminenkö yksin ilman vapautta kasvaa voi?

Näin sa kysyit, jalo vanhus. Siitä sua kiitämme,
siitä sua seppelöimme, kaikki pienet kansat me.
Mutta parhaan kiitoksemme tuomme sulle toimin, töin,
tuomme tietein, tuomme taitein, tuomme laulun laaker'-
vöin.»

Näin se puhui Suomen Matti, puhui rinnan pohjastaan.
Kaunihisti urhon haudan kaarsi seppel Suomenmaan.
Seppeleess' on Suomen kukat, kanervat ja puolukat,
jotka kestää kauvan, kauvan, kun jo ruusut kuihtuvat.

Mutta taivaan rantehilla meri jyskää, salamoii,
siellä ajan sankarille suuret kuolinkellot soi,
siellä aallot miestä ahmaa, tykit tulta tuiskuttaa,
siellä surman suuret henget punahunnuin huiskuttaa.

Haiskahtaa jo raadon haju. Herää hukat hiipimään,
hurme lämmin löyhkähtääpi, korpit koittaa siipiään,
liikkumaan saa laivalinnat, asepatjat paukahtaa,
korpinmielin koikkumassa on jo koko mannermaa.

Suomen Matti seisoo, katsoo. Ihan niinkuin itsestään
kääntyy mieli Pohjolahan, maahan pieneen kääntyy pää.
Näkyä pilvi kodin päältä, uhkaa Ukko päällä veen; —
Ja hän hiljaa kädet risti vielä viime rukoukseen:

»Herra suojaa Suomenmaata! Kevättouot tehty on,
oras hento heilimöipi, anna paistaa auringon!
Tyytyväisnä työtä teemme, maata pientä raadamme.
Kun sen tehdä rauhass' saamme, emme muuta pyydä me.

Taasen Suomen taivahalla pilvet mustat kulkevat,
taasen oudot aavistukset miesten mieltä sulkevat.
Mutta Suomen mies se turvaa turvahansa entiseen,
sanaan Suuriruhtinaansa, lakihin ja oikeuteen.

Herra, suojaa Suomen rauha! Aik' on paha, levoton.
Kotkain suurten taistellessa pääskyn onni pesäss' on.
Vaan jos vaaran tullen vaatii valtaistuini, kotilies,
varmaan silloin vankkumatta seisoo joka Suomen mies.»

Kyynel kirkas silmän kasti. Matti pyyhkäs kyyneleen,
lykkäs purren lainehille, läksi kotimatkalleen.
Vaikka aalto vaahtoaapi, vaikka mylvii myrskysää,
rauhallisna Suomen Matti suurta merta viilettää.

Berliini, toukok. — Helsinki, heinäk. 1898.

Suomen valta.*

1. Laulajan alkusanat.

Kun tullut nyt Kalevan kansoa on
salin täydeltä koolle tähän,
niin aika nyt kantelon heikonkin ois
käydä ilmoja helisemähän.

Sanat vielä jos kuulevat laulajaa
ja aattehet miehen mieltä,
niin aika nyt kaikua kantelon ois
ja kaikua Kalevan kieltä.

Kas, soipa se kantele ennenkin,
ilo kaikui Kalevalassa,
kun Suomi suuria laulujaan
emon polvella^{en} lauleli lassa.

* Lausuttu ensi kerran Lomakurssilaisten juhlassa 19 p:nä
elok. 1898.

Soi silloin kun karhu ol' kaadettu
tai elo oli aitassansa,
tai silloin kun tupa oli tehtynä uusi
ja juhlien vihki sen kansa.

Meidän viljamme vielä se aaltoilee
Suomen suurilla vainioilla,
meidän tukkimme vielä ne virtailee
Suomen suurilla tukki-joilla.

Mut annahan vierii vuoden ja kaks,
niin tuvanpa uuden me teemme
ja allapa orsien omien kerran
on kaikuva kanteleemme.

Suomen tiede sen tuuilta suojelee,
Suomen taide sen katot kaartaa
ja Suomen laulu sen lämmittää
ja sen satujen linnaksi saartaa.

Mut päivä kun illalla mailleen käy,
me istumme portahilla
ja katsomme kauas yli maan, yli veen
ja kulkua kesäisen illan.

Käsi poskella impyet unelmoi,
käsi kalvassa miehet nuoret,
ja unia suuria uneksitaan,
että hymyy harmajat vuoret.

Kun nuoret suurta unelmoi
ja miehet suurta toimii,
niin silloin Suomi on onnellinen
ja Suomen tarmo taimii.

2. Oma tupa oma lupa.

Pesänsä on peipollakin,
kontiollakin kotonsa —
ihminenkö ilman oisi?

On armas päänalainen,
sija muita sirkeämpi,
jalan neljän juoksevilla,
siiven kahden kantamilla —
ihminenkö ilman jäisi?

Pois meni merehen päivä
päivätyönsä tehtyänsä;
lehtohon levähti tuuli
päivän pitkän tuultuansa;
lintu pään pesähän laski
virren pitkän veettyänsä.
Ihminenkö yksin yössä
kulkisi koditta kurja,
kuikerrellen, kaikerrellen?

Hyvä on maata maaperässä
oman lieden lämpimällä,
vilut on patjat pehmeätkin
vilun vierahan tuvassa.

Kaunis on löyly katkuinenki
oman saunan orren alla;
kylmä on kyläinen kylpy,
vaikka haudot hajuvesillä.

Jo se on pätevä poika,
joll' on tyttö mielitietty;
toki se toista on uhempi,
kell' on kihlat kihlattuna;
vasta sen mieheksi sanoisin,
joka toi tytön omansa
oman lautsan laulajaksi,
oman ikkunan iloksi.

Lauloi lintunen lehossa,
helskytteli hietarinta:
Lauha on laulella emosen
oman kääryn kätkyellä,
hyvä on lapsen nauratella
oman karsinan olilla.
Ei ole tuvassa tuiskijata,
sanan vihaisen viskojata
naurun pitkän naurannalta.
Iso on tuvassa itse,
veli veistolastusilla,
nepä suuta suihkoavat,
hyrähtävät sanan hyväisen.

Kukkuipa käkeä kaksi
kahen puolen kirkonaidan:
Hyvä on raatajan levätä,
unta nähdä työ-urohon!
Pyhä on työmiehen perintö
oman kuusen kuuluvilla;
vieno on Jumalan vilja
oman aatran ohramaasta;
kului kulta, haihtui helmet,
hävis rikkahan hopeat,
ei kulu isän opetus,
joka on peltohon penätty
ja vaottu vainiohon.

Näitä ne isät opetti,
näin ne peltohon penäsi,
kynti kirjat auran kynsin,
vakoili sanat vakaiset:
Oma tupa oma lupa,
oma pelto oma perintö.

3. Kaiu, kaiu kansan ääni!

Kauvan, kauvan koditonna olet viono vierinyt,
Suomi armas, Suomi suuri — katso, kotis nousee nyt!
Katso, kuinka kansa nousee, kuinka lapses heräjää,
kuinka nuoret, vanhat, kaikki työhön kilvan kiirehtää,

Nouse, nouse Suomen pirtti, kasva valta Kalevan,
nosta harjas taivahalle, kurkihirtes kuulumaan!
Kodit lämpee, koulut liehtoo, syttyy, syttyy sydänmaa,
soinnahtaapi Suomen laulu, kansan ääni kajahtaa.

Kaiu, kaiu kansan ääni, kaiu huiluin, kantelein,
helkä, helkä Suomen henki, yli maiden, manterein!
Kerro maille kaukaisille, mitä kansan lempi voi!
Katso, maille talven, hallan, näin se tarulinnan loi.

Lennä, lennä Suomen lempi, kulje siivin kultaisin,
istu köyhän ikkunoille, astu vallan vaunuihin,
lennä päivän perhosena, sytä päivä sydämeen,
kanna viestit kallehimmat, viestit maasta taivaaseen!

Kerro, kerro Jumalalle taivahasen tultuas:
katso, min' oon kansan lempi, kansan hyvin kaitsemas,
katso, näin he rakastivat joka rantaa, kukkulaa,
jonka annoit Herra heille, — katso, suur' on Suomenmaa.

Katso, katso kaikkialta savut tyynet tupruaa,
laihot nuoret lainehtiipi, talot kauniit kangastaa,
kansa raitis, kansa vakaa alla pyhään pihlajain
sulle veisaa kiitostansa, kaikuu kellot kumahtain.

Kiitos, kiitos Herra, että annoit armahaisen maan,
annoit kummut kukkarinnat, käet päälle kukkumaan,
vaarat siintää, järvet läikkyy, hongat hiljaa huminoi.
Kuulkaa, kuinka kansan ääni luonnon kanteleesta soi.

Kuulkaa, kuulkaa: Metsä kutsuu, meri viittoo, hymyää,
katso, min' oon Suomen maata, tullos tänne, tänne jää,
katso, min' oon Suomi-äitis, paina pääsi povellein,
tunne äitis rinnan tunnut, kuule kuiskeet sydämein.

Syki, syki Suomen rinta, kyllä poikas kuulevat,
huoju, huoju Suomen honka, Suomen lapset tulevat;
kodat lämpee, koulut liehtoo, syttyy, syttyy sydämet,
kajahtaapi kansan ääni, sointuu Suomen sävelet.

✱

Olkohon taiteemme niin-
kuin tammi.

Olkohon taiteemme niinkuin tammi,
tuuhealehtinen, lempeä puu,
olkohon niinkuin kartanon koivu,
varjoisa, vilpas, juurella jonka
maamiehen murheet unhottuu.

Olkohon taiteemme niinkuin meri,
syvä, mut päilyvä pinnaltaan,
olkohon niinkuin kummahan lähde,
vuoresta tullut, vuoresta viepä,
kantava laaksohon kauneuttaan.

Olkohon taiteemme niinkuin taivas,
siintävä, soiluva, tähtinen, sees.
Olkohon niinkuin nouseva päivä
metsien päällä, järvien päällä,
kun sinä kaiutat kantelees.

Humise Suomi taiteen tammi,
läiky Väinämön laulun vuo,
siintäös taivas, nouskosi päivä,
että sen riemulla kuulevi kansat,
riemulla kuulee ja rientävi luo.

Me kasvamme.

Me kasvamme kansana, nuorina.
Me nousemme Suomen
vuorina.
Me peitämme kukkasin kummut ja haat,
me kylvämme vehreiksi Väinölän maat,
tule, Väinö, niin tuoksussa tuomen
läpi lehtojes astua saat.

Me kasvamme Kalevan juuresta.
Me laulamme maasta
suuresta.
Me nostamme kansamme kunniaan,
yön valtoja vastahan taistelemaan,
ja peittävä ei petos, saasta
ole laaksoja laulujen maan.

Me voitamme virsin ja kantelein,
me kiistaamme taiteen
tanterein.

Ja tulkohon talvet ne tuiskuin ja jäin,
me seisomme vastassa sepelepäin,
me aitaamme aatteiden kaiteen
tuhatjärvien turvaksi näin.

Me olemme pikkunen kansa vaan.
Meit' tenhota ei saa
ansat maan,
ei kullat, ei valtojen vaunut nuo,
mut meille vain taivas on siintävä tuo,
min kiitosta kiuruset veisaa,
jonk' armoa ves'sade suo.

Me seisomme yksin päällä maan.
Meill' on tämä ranta
täällä vaan.

Jos *me* emme tääll' ylös katsone vain,
jos *me* emme toistamme tukene ain,
me sorrhimme niinkuin santa
alle aaltojen pauhoavain.

Meill' onhan niin paljon yhteistä.
Miks riidellä oraan
lyhteistä?

Vain toukojen, toivojen aika on tää.
Kuka tietää, ken laihomme leikkaa nää?
Mut sortua saa ne ei soraan,
joka riitojen riehusta jää.

Siis kylki kylkehen kiini vaan!
Ei meill' ole maljat
viinimaan,
mut seiskame näin, sotatorvi kun soi,
niin kauniisti kansamme riemua voi
myös kuohua Kalevan kaljat.
Ole siunattu, Suomi oi!

Kotikansalleni.

Niin sinne mun mieleni palaa
pois rannoille rakkahan Pohjanmaan,
niin siellä mun aatteeni kulkee
kuink' kaukana itse ma kuljenkaan.
Siell' äärillä virtojen vaahtoavain
talot vilkkuvi koivujen takaa,
siellä hehkun sain
minä heimoltain
ja siellä mun maammoni makaa.

Niin jylhät siellä on korvet
ja kodit on köyhät ja matalat vaan,
mut kodeiss' on lämpimät liedet
ja Jumalan pelkoa julistetaan,
siellä muistoja aikojen menneiden
isät harmajat haastavi illoin
ja poikasten
veret poskillen
niitä kuullessa kohoo silloin.

Isät harmajat muistoja haastaa,
mut Pohjolan valta on vastaisuus
ja isien intoa kuullen
näin vaieten vannovi polvi uus:
»Se maa, joka huovien hurmeet joi,
kun Suomessa aik' oli ankee,
joka johtajat toi,
sotatorvi kun soi,
pian meille, meille se lankee.

Pian meitä se taistohon kutsuu.
Isän perinnöt vaatii, ne velvoittaa,
ja sen ei velk' ole pienin,
kelle kerran on kuuluva Pohjanmaa.
Mut äärestä äärehen kyntäen sen
me pelloksi, puistoksi luomme,
joka torpallen
tiet tietojen,
joka rintahan riemun tuomme.»

Näin vaieten vannovat nuoret.
Mut illalla honkia Pohjanmaan
kun kuuntelet vaarojen alla,
ne kuiskivat hiljaa ja vakaisaan:

»Niin oikein, nuoret, kun vanhojen
siinä muistatte tapaa vainen,
koko Suomea ken
kynti parhaiten,
oli parhain se pohjalainen.»

Kansa kalliolla.

Tää kansa vakavanha on
kuin kallio.
Sen kalliolle Luoja loi,
se elää ja se kuolla voi
eest' esivallan, ruhtinaan
ja isiensä maan.

Tää kansa myrskyt seisovi
kuin kallio.
Sen onni on vaan tyyni työ;
mut ennen pettuleivän syö
se omalt' uutispellostaan
kuin vehnää vierahan.

Tään kansan juuret syvät on
kuin kallion.
Sill' on vaan yksi, yksi maa.
Tää kansa kieltään rakastaa
ja lakejaan ja laulujaan
ja isäin muistojaan.

Tää kansa katsoo ylöspäin
kuin kallio.

Se pyrkii päivään, valohon,
sen valta valtaa hengen on,
ei valtaa tykkein tuiskuvain,
ei miesten miljoonain.

Tää kansa syntyi vapahaks
kuin kallio.

Se seisoo Pohjan lumessa
kuin valon rintavartia,
se talvi-öissä taistelee
tai kaatuu paikalleen.

Tää kansa voidaan musertaa
kuin kallio.

Se voidaan pirstaks pilkkoa
ja voittaa väkivoimalla, —
mut sentään juurta kallion
sen pienin pirsta on.

Myö kalliista henkesi.

Myö kalliista henkesi, nuori mies,
pian laantuvi elämän laine,
yli vuorien ylhien käyköhön ties,
missä kukkivi kunnia, maine.

Kas, kotkat ne luotihin vuorien teille
ja vuorien ruusut ne kukkivi meille!
Myö kalliista henkesi, nuori mies,
pian laantuvi elämän laine.

Myö kalliista henkesi, nuori mies,
sua murheet jos taistohon vaatii,
vain orjalle kova on kohtalon ies,
kukin ikeensä itse laatii.

Ja vaikkapa vihdoin sa sortuisitkin,
niin kaatuos kalpojen kärkiä pitkin!
Myö kalliista henkesi, nuori mies,
sua murheet jos taistohon vaatii.

Myö kalliista henkesi, nuori mies,
kun kuoleman kalpa häilyy,
vain kerran se liekkivi rintasi lies,
vain keväällä lähteet ne läilyy.
Niin, kuolema kyllä se voittavi kerta,
mut totta täss' ensin on vuotava verta!
Myö kalliista henkesi, nuori mies,
kun kuoleman kalpa häilyy!

Uuden vuoden iltana

v. 1898.

Jo impyät sukivat suortuviaan
yön istuen peilien eessä
ja vuottavat vaan,
uus vuosi kons' ajavi orhillaan
ja millainen mies on reessä.

Taas kirkonkellot kaikuu kaikkialla
ja kuuset palaa
ja siskot yhtyvät kuusten alla.
Nyt juhla maassa on, nyt lepää kansa
ja tinakauhoin
jo lapset valaa,
mit' tuova vuosi on tullessansa.

Ne valavat onnea vanhemmille,
ne uskovat uutta vuotta,
ja lasten leikkiä katsomahan
myös vanhat ne siirtyvät suotta:
Kas, linnoja, torneja korkeita,
tinakeihästä, kilpeä, miekkaa,
kas, tuossahan laiva jo laineita käy,
tääll' orhi jo polkevi hiekkaa.

Mut maa on synkkä ja yö on musta,
ei kangastusta,
ei valon välkettä taivahalla.

Pienin lapsi kehdoissaan
uinuu unta ihanaa,
äitikulta kurkistaa,
viittaa isää katsomaan,
isä hymyy, äiti myös.
Lapsi, lauha olkoon yös!
Ensi uunna-vuonasi
ollos kahta vankempi!

Mut maa on synkkä ja yö on musta,
ei kangastusta,
ei valon välkettä taivahalla.
On nuoret vaiti ja vanhat heikot
ja kaikkiialla,
oi veikot, veikot,
vain tarmon puutetta, taantumusta.

Kun paras poljetaan ja tuhmuus ilkkuu
ja Väinön kansa
kun hehkuu pyyteistään, ei innostansa,
kun veitset, kahvelit maassa kilkkuu
ja ruostuu miekat —
niin mistä laulaisi lauluniekat?

Oi, Suomen immet, uottakaa
te itsellenne miestä,
mi voisi maata vallita
ja pikku riidat piestä,
jost' oisi miestä maallekin
ja Suomellensa suurta —
oi, Suomen immet, uottakaa
te miestä Väinön juurta!

Oi, Suomen äidit, soutakaa
te meille sodan lasta,
niin ylvästä, niin ylpeää,
niin nuorta, voimakasta,
mi säilän terän tempoais
ja nuorten lipun nostais —
oi, Suomen äidit, soutakaa
te lasta, joka kostais!

Oi, Suomen lapset, valakaa
te vanhemmille usko,
se usko, että uusi vuos
on aina onnen rusko,
ett' aina aamu päivän tuo
ja päättyy tuska kerran —
oi, Suomen lapset, valakaa
te meihin voima Herran!

Mut maa on synkkä ja yö on musta,
ei kangastusta,
ei valon välkettä taivahalla.

Helsinki sumussa.

Sumu Suomenlahden päältä hiipii,
peittää kaupungin ja kadut, kirkot,
ilma myrkyllinen maata myöten
kulkee, vierii, suun ja keuhkot sulkee,
kansa astuu katuvieriänsä
astuu hiljalleen ja hiljaa kuiskii:
tullut turman on ja taudin aika.

Yhä paisuu paksut myrkkypilvet,
rintaa outo paino ahdistaa pi,
usmaan uppos Nikolain jo kirkko,
sumu Säätytalon ukset sulki,
harja uljas Ritarhuoneen peittyi.
Senaatinkin seinät harmeneepi,
Yliopisto vain yksin enää
sekä Suomen pankki paikoillaan on.

Eipäs! Onpa muutakin! Kas, vielä
patsas seisoo Aleksander toisen,
seisoo sumun kesken keisar'vainaa
kansan lempimänä, kaipaamana.
Katso, oikeuden jalopeuran
silmä kirkas sumun halki säihkyy,
vielä leyhyy rauhan palmulehvä,
lyyra helkkää sekä sirppi suihkii —
kaikki Suomen, kaikki kansan eestä.

Kansa astuu katuvieriänsä,
astuu toivoen ja toivein kuiskii.

Silloin torin halki askel kaikuu,
askel marssivaisen asejoukon,
tyyni, säännöllinen, raudanraskas,
huudetaan: *Smirnaa!* ja takit harmaat
hetken häilähtää ja sumuun häipyä —
sitten kaikki taas on ennallansa.

Kansa äänetönnä tuijottaapi,
peittyä patsas Aleksander toisen.

Äl' horju suora Suomen mies!

Äl' horju suora Suomen mies
isäisi polulta,
on karvas kantaa orjan ies
ja ruoska katkera.

Et horjununna silloin sä,
kun maassa sota soi,
kun kylät seisoi kylminä
ja hurme huppeloi;

Vaan leivoit leivän pettuisen,
kun loppui rukihit,
ja koska puuttui aapinen,
sen puuhun leikkasit.

Ei kuollut kunto Suomenmaan --
se oisko kuollut nyt,
kun maa on vauras, valveillaan
ja kansa herännyt?

Ei koskaan! Sanat salamoi
mökistä mökkihin:
Se maa, min meille Herra soi,
on meille rakkahin.

Se laki meille laatuisin,
jonk' isät rakensi;
se kieli meille kallehin,
jonk' äiti opetti.

Ja katso, kansa yhtyvi
kuin vuori yhtehen:
ken tästä päästä tahtovi,
hän käyköön läpi sen.

Vain halki meidän rintamme
käy tähän maahan tie.
O, Herra maata varjele
ja Suomen surut vie!

Suomen laululinnut.

Me laulamme laulua vapauden
sulon Suomemme taivahalla
ja vaikka Suomi on suruinen
ja kansa on kaipuun alla,
me laulamme vaan, emme muuta me voi,
miten raitis on metsän tuuli,
miten rakas on taivahan vapaus, oi,
ken sen kuiskehet kerran kuuli.

Me olemme lintuja pieniä vaan,
mut suustamme Jumala puhuu,
Hän käskevi kansansa valvomaan,
vaikka turmion huuhkajat huhuu,
me lennämme, laulamme ilmoille,
missä näämme me petturin, konnan,
mut sen maan kuuluks me kiitämme,
joka vaarass' on vankkumatonna.

Me lennämme, laulamme ympäri maan,
me lietsomme pyhää tulta,
me istumme linnojen ikkunaan,
joista kiiltävi päärlyt ja kulta,
maan mahtavilta me kysymme näin:
»Laps Suomen, sulla on kansa,
sit' oletko vienyt sä päivään päin
vai tallannut tuskassansa?»

Me istumme vierelle opin tien,
jota tietoviisahat astuu:
»Muru anna, sen lohduks ma heille vien,
joiden silmät nyt surusta kastuu.»
Ja kyntäjän korvaan me kuiskimme:
»Oi, kynnä, oi ystävä, kynnä,
on kuolohon tuomittu kansa se,
jonk' aura on väsähtynynnä.»

Mut missä me impyksen huokaavan
näämme lehdossa, leppien alla,
me laulamme laulumme vienoimman:
»Oi, impynen leppien alla,
miks huokaat? Sulla on tehtävä myös,
katso, tuho on kansasi nieltä,
tytär Suomen, nouse oi, suuri on työs,
sytä sulhossas sankarin mieltä!»

Ja missä me poikasen istuvan
näämme vierellä virran laineen,
me laulamme laulumme uljaimman:
»Oi, kauniit on laakerit maineen!
Ovat sorjat ne umppuset unelmain,
mut sorjemmat tekojen tertut.
Käy, poikanen, poimi, ja haudallas ain
on laulava kevään kertut.»

Me veisaamme laulua vapauden,
me Herran tahtoa teemme,
ja soipa korvissa sortajien
öin, päivin on sävelemme,
se on nouseva niinkuin ukkonen,
se on kasvava kansan voimin,
ja kaikuva laulu on vapauden
täällä kerran töin sekä toimin!

½ 99.

Herran kansa.

Me suomalaisia olemme
ja suomalaisiks jäämme,
ken muuta meiltä tahtovi,
se erehtyyti suuresti,
me Suomen tavat pidämme
ja suomalaisen päämme.

Nää tavat suomalaisen on:
Lain kuuliaisuus vankka,
työ, tyyneys, Herraan luottamus
ja aina uusi uskallus,
kun tulee tuulet kohtalon
ja lankee sade rankka.

Tää kansa Herran kansa on,
on kansa kalliolla,
sill' onpi oma määränsä,
tää kansa ei saa epäillä,
vaan liitossaan kanss' auringon
sen täytyy luja olla.

On tähtiin kirjoitettu se:
Jos tämä kansa kaatuu,
niin kaatuu portti Pohjolan
ja esivahti Euroopan,
jää soittamatta kantele
ja laulun mahti maatuu.

Ei meidän töistä menneisyys,
ei aikakirjat tiedä.
Mit' tehty täällä suurint' on,
se tehtiin Suomen peltohon
ja senkin uhkas synkkä syys
jo usein meiltä viedä.

Mut kestävä on Suomen mies
ja sitkeä sen selkä.
Ja harmaa vaikk' on pinta sen,
niin sydän sill' on punainen
ja punainen sen kotilies,
ei pakkasta se pelkää.

Me emme usko aseisiin
ja emme kalvan kahvaan,
me uskomme vain aurahan
ja kahteen kovaan kourahan,
me uskomme vain sydämiin
ja valon työhön vahvaan.

On kerran päivä koittava,
kun Suomen suuruus tutaan,
kun mitataan sen hurmehet
ja luetaan sen kyynelet
ja valtakuntain saleissa
sen vuoksi kokoonnutaan.

Ja kerran lintu laulava
on Suomen ikkunalla:
Oi laske, laske tupahan!
Ma tiedän viestin vienoinman.
Jo Jumalall' on kunnia
ja rauha maailmalla.

Ja silloin Suomen enkeli
on hymyilevä hiljaa,
ja katso: musta multa se,
jonk' katoi kansan kyynele,
nyt helmastansa kantavi
vapauden kultaviljaa.

Oi, kuulkaa, eikö Suomellein
jo suihka rauhan siipi?
Ei, ei, se vain ol' tuulonen.
Mut tullos tuuli vapauden,
niin lauluin, huiluin, kantelein
sua Suomi tervehtiipi!

Kun saapuu Herra Zebaoth.*

Kun saapuu Herra Zebaoth,
maan kruunut, vallat vaviskoot,
Hän oikeuden Herra on
ja kantaa kalpaa tuomion.

On maassa paljon murhetta.
O, kuule kansas huutoa!
Sun sanahas me luotamme,
ei koskaan, koskaan järky se.

Äl' sure kansa onneton,
sun rukoukses kuultu on.
Jo Herran miekka välkähtää
ja päättyy tuskan päivät nää.

* Esitetty ensi kerran O. Merikannon ja A. Ojanperän kirkko-
konsertissa toisena pääsiäispäivänä v. 1899.

Molok.

Käy kauhun huudahdus halki maan:
»Taas Molok vaativi uhrejaan!»

Molok on herra, Molok on mahti,
Molok on jumala Foinikian,
raudasta rakettu, hehkuvahelma,
suu tulenkarvainen, kauhistus maan,
taas kita Molokin ähkyy ja aukee,
taas sodan henget on hereillään,
lapsia tänne, pientä ja suurta —
Molok on, näättehän, nälissään!

Ja äidit ne lastansa hellemin
sydäntuskassa sulkevat sylihin:

»En antaa voi minä viimeistäni,
jään onneton orvoksi, yksinäni!»

Auta ei itku, auta ei parku,
aika on Molokin armoton,
taivas on outoja merkkejä täynnä,
kuussa nyt kummia nähtynä on.
Haa, miten korvessa huuhkaja huutaa,
hyena hiipii ja shakaali käy!
Tuokatte miestä ja neitoa nuorta —
lapsiin nyt tyytyvän Molok ei näy!

Näin kansamme miehuus se kuoleutuu —
oi suuri, oi suuri on Molokin suu!

Ja rannoilla vaimojen valitus soi —
mut taivaalla uusi jo koittavi koi.

Kansamme voima, kansamme mahla,
näin sodan uuniinko uhrattais?
Taivahan merkit, kuuhuen taiat,
meiltäkö mehumme ahmia sais?
Ei, tämä kansa on nuori ja norja,
kuolla ei tahdo, kun elää se voi,
ei olla herra ja ei olla orja,
vapaa se olla vain tahtovi, oi!

Ja huudot ne kulkee ja huudot ne käy,
mut vielä ei vapauden päiveä näy.

Yhä Molokin yössä on kansa ja maa —
ja murhe se murtavi Foinikiaa.

1909.

Mietelmiä.

Vuossadat vierii. Ajan aallot pauhaa.
Miespolvet vaihtuu, kansat katoaa.
Mit' etsii ihminen? Vain rauhaa, rauhaa.
Työmiehen rinta rauhaa halajaa.
Me oomme lapsia vain eksyneitä
maan pahan pinnalla. Me etsimme,
me harhailemme salon suuren teitä,
mut koti, koti, kusta löytyy se?
Käy monta tietä, mont' on uskoa
ja monet tuulet taivaan kantta kaartaa.
Me odotamme aamun ruskoa,
mut pilvet synkät sydänpäivän saartaa.

Lapsi hymyy kehdoissaan.
Nuku lapsi, nuku vaan,
nuku, nuku, nurmilintu
ellös herää ensinkään.
Maa on paha, levoton.
Taivas lapsen koti on.
Taivahall' on suuret tähdet —
ellös hento herääkään.

Kukka uinuu umpussaan.
Nuku kukka, nuku vaan,
nuku, nuku, nuori kevät,
ellös pyri kesähän.
Suven aika lyhyt on.
Syys on kylmä, armoton.
Kevähäll' on kaunis tuoksu —
miksi pyrit kesähän?

Sydän nukkuu rinnassaan.
Nuku sydän, nuku vaan,
nuku, nuku, nurmilintu,
ellös ulos unelmoi.
Elämä on armoton.
Unten onni hellä on.
Unelmill' on suuret siivet —
ei niit' elo käyttää voi.

Mut lapsi se hymyvi kehdoissaan:
Minä tahdon mieheksi nousta,
minä tahdon miekkoja välkyttää
ja jännittää sotajousta.
Ja kukka se kuiskivi umpustaan:
Minä tahdon tuoksulla täyttää maan
ja aueta päivähän, aurinkohon,
vaikk' kukkani kuihtuva on.

Ja sydän se sykkivi rinnassa:
En rauhaani lahjaks tahdo,
minä tahdon seisoa tuulessa
ja nähdä aaltojen vahdon.
Mitä siitä jos toivoni pettää vaan!
En murru ma silloin multahan maan,
kun murrun ma nuorihin toiveisiin
ja uskoni unelmiin.

Rauha taiston seppel on.
Voima vaan vie voittohon!

Voima! Sana mahtava,
sana suuri ja ankara,
sana kauniiden kalpatöiden,
sana rietasten rikos-öiden,
lippu aatteen ja innostuksen,
miekka murhan ja mullistuksen,
heikon pelko ja köyhän kauhu,
valon soihtu ja sodan sauhu,
viljan nousu ja viljan kaato,
kulon kulku ja kasken raato,
sana sankarin, Jumalan —
Voima on valtiäs maailman.

Lauloi äiti lapselle:
Ole nöyrä, nöyrä se
Luojalle on otollinen,
elontielle onnellinen.
Joka taipuu, taitu ei.
Myrsky vuorihongan vei,
vuorilla käy suuret tuulet —
ellös pyri vuorille!

Tuoksui kukka kuuselle:
Ole pieni, pieni se
Luojalle on otollinen,
elämässä onnellinen.
Pieni tyytyy pienehen.
Minä ylös koita en.
Ylhäällä käy suuret taistot —
miksi pyrit ylemmä?

Puhui impi urholle:
Ollos hyvä, hyvä se
Luojalle on otollinen,
elontielle onnellinen.
Lämmin, oi, on kotilies.
Miksi ulos pyrkii mies?
Ulkona käy suuret surut —
ellös pyri ulomma!

Mut lapsi se laulavi äidilleen:
Miten vois in nöyrä ma olla,
kun sinua heittiöt herjaavat?
Ne suistan ma taistelolla!
Ja kuusi se kukalle huminoi:
En maahan, en maahan ma jäädä voi,
minä tahdon taivahan tuulilta
sua kukkanen suojella.

Ja sankari sanovi immelleen:
Ei, täällä ma voimani tuhlaan,
minä tahdon suurihin suruihin
tai suurehen riemujuhlaan.
Oi, katso, kaunis on Luojan maa,
sen tahdon, sen tahdon ma valloittaa,
se on valtakuntamme kaunoinen —
kas, sulle ma valloitan sen.

Mikä voiman oikeuttaa?
Lempi yksin, lempi vaan.

Lempi! Sana suloinen,
sana siipien valkeiden,
sana suurinten sankartöiden,
valo synkinten sydän-öiden,

rinnan yöllisen yksin-nyyhky,
rauhan viesti ja voiton kyyhky,
päivän paiste ja tuike tähden,
voiman parhaimman paras lähde,
suden suitsi ja himon ohja,
tahdon ponsi ja tarmon pohja,
sana sankarin, Jumalan —
Lempi on valtias maailman.

Vuossadat vierii. Ajan aallot pauhaa,
maan kansat vaihtuu, miehet mietteineen.
Mit' etsii ihminen? Vain rauhaa, rauhaa
ja onnen seppelettä otsalleen.
Ken niittää valmuja vain unelmoiden,
ken leikkaa laakereita maisen maineen,
ken onnea vain orjantappuroiden,
ja kuka ulpukoita unhon laineen.
Maailma yhtä kiittää, toista soimaa,
työt toisen muistaa, toisen unohtaa.
Työmiehiä me kaikki oomme vaan,
vaikk' enempi' ehkä toisella on voimaa.

SISÄLLYS.

	Siv.
Päivän poika	5
Kuollut äiti	13
Syntysanat	15
Henrik Ibsen	18
Vanki	21
Tiedon tultua Zachris Topeliuksen kuolemasta	23
Hymni Z. Topeliuksen haudalla	24
Karl A. Tavaststjerna	25
Nuorten laulu	27
Matti Myöhänen Gladstonen haudalla	30
Suomen valta	35
Olkohon taiteemme niinkuin tammi	43
Me kasvamme	45
Kotikansalleni	48
Kansa kalliolla	51
Myö kalliista henkesi	53
Uuden vuoden iltana v. 1898	55
Helsinki sumussa	59
Äl' horju suora Suomen mies	61
Suomen laululinnut	63
Herran kansa	66
Kun saapuu Herra Zebaoth	69
Molok	70
Mietelmiä	73

Uutta Kaunokirjallisuutta!

WERNER SÖDERSTRÖM'in kustannuksella
on ilmestynyt:

LARIN KYÖSTI, **Ajan käänteessä.** Isänmaallisia runoja ja balladeja. Hinta 2: 25 p.

LARIN KYÖSTI, **Kulkurin lauluja.** Surunleikillisiä sekä vakavia kuvia ja tunteita kulkurin kulusta kodin ja maaliman välillä. Hinta 2: 75 p.

EINO LEINO, **Ajan aalloilta.** Isänmaallisia runoja. Hinta 1: 75 p.

ALPO NOPONEN, **Ahab Israelin kuningas.** Murhenäytelmä viidessä näytöksessä. Hinta 2: 25 p.

GOETHE, **Götz von Berlichingen**, Rautakoura. Suomentanut Antti Räihä. Esipuheella, selityksillä ja Goethen kuvalla varustettu. Hinta 2: 75 p.

JUHANI AHO, **Lastuja**, neljäs kokoelma. Hinta 3: 75 p.

KALLE KAJANDER, **Kunnanmiehiä.** Hinta 2: 75.

AINO SUONIO, **Kuloa ja kevättä.** Novelleja. Hinta 2: 25 p.

HEIKKI MERILÄINEN, **Huutolaistyttö.** 2: 25 p.

MAILA TALVIO, **Suomesta pois.** Kansannäytelmä. Hinta 60 p.

SANTERI ALKIO, **Syteen tai saveen.** Kansannäytelmä. Hinta 85 p.

H. BEECHER STOWE, **Pikku Kettuja.** Englannin kielestä suomentanut Solvi Reijonen. Hienoilla kuvilla kaunistettu painos. Hinta 2: 25 p.

